

habet juratio, ut qui lapides colunt, timeant falsum jurare per lapides: tu non times Deum præsentem, Deum viventem, Deum scientem, Deum manentem, Deum in contemptorem vindicantem? Claudit ille templum super lapidem, et it ad domum suam: ipse super Deum suum clausit, et tamen quando illi dicitur: Jura per Jovem, præsentis oculos timet.

XIII. Et ecce dico Charitati Vestræ, et qui per lapidem falsum jurat, perjurus est. Unde hoc dico? Quia multi et in hoc falluntur, et putant quia nihil est per quod jurant, non se crimine teneri perjurii. Prorsus perjurus es, quia per id quod sanctum putas, falsum juras. Sed ego illud sanctum non puto. Sanctum putat cui juras. Non enim quando juras tibi juras, aut lapidi juras; sed proximo juras. Homini juras ante lapidem: sed numquid non ante Deum? Non te audit lapis loquentem: sed punit te Deus fallentem.

XIV. Ante omnia ergo, fratres mei, obsecro vos, ne sine causa me Deus hæc loqui compulerit. Dico enim ante ipsum quod dixi, sæpe me istam quæstionem devitasse: timui ne monendo et præcipiendo plus reos facerem non audituros: hodie autem plus timui ne loqui recusarem, quod loqui juberer. Quasi vero parvus sit fructus sudoris hujus mei, si omnes qui mihi acclamaverunt, clament et contra se, ne falsum jurent adversum se: si tot homines qui me attentissime audierunt, attenti sint adversus consuetudinem suam, et admoneant se hodie, cum ad domos suas venerint, cum consuetudinem suam lapsu linguæ repetiverint; admoneat proximus proximum: Hoc est quod hodie audivimus, hoc est quod obstricti sumus. Non fiat hodie, certe cum recens sermo est. Expertus loquor: non fiat hodie, pigrius fit cras. Si et cras factum non fuerit, minus laborat qui custodit;

SERMO CLXXXI, DE VERBIS APOST. 1 JOAN. I. 541
adjuvatur enim consuetudine superioris diei. Triduo moritur pestis, de qua laboramus: et gaudebimus de fructu vestro; quia magno bono abundabitis, si tam magno malo carebitis. Conversi ad Dominum, etc.

SERMO CLXXXI¹.

De verbis Epistolæ 1. Joannis, cap. 1. *Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est.* Contra Pelagianos.

I. BEATISSIMUS Joannes apostolus salubriter et veraciter scribens, inter cætera ait: « Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est. Si autem confessi fuerimus peccata nostra, fidelis est et justus, qui dimittat nobis peccata, » et mundet nos ab omni iniquitate². » His verbis docuit beatus Joannes, imo ipse Dominus Jesus non se tacens per Joannem, neminem in ista carne, in isto corruptibili corpore, in ista terra, in isto maligno sæculo, in ista vitationibus plena, neminem hic vivere sine peccato. Absoluta sententia est, nec expositore indiget: « Si dixerimus quia peccatum non habemus. » Quis est enim qui non habet peccatum? Sicut Scriptura dicit: « Nec infans, cujus est vita diei unius super terram³. » Talis parvulus peccatum non fecit, sed de parentibus traxit. Ergo nullo modo quisquam potest dicere, non se habuisse peccatum. Sed accessit per fidem ad lavacrum regenera-

¹ Alias xxiiii, de verbis Apostoli. — ² 1 Joan. I, 8, 9. — ³ Job. xiv, 4, juxta lxx.

tionis homo fidelis, et omnia dimissa sunt ei; jam sub gratia vivit, in fide vivit, membrum Christi factus est, templum Dei factus est: et tamen sic quomodo membrum Christi et templum Dei factus est, si dixerit se non habere peccatum, se ipsum seducit, et veritas in eo non est; prorsus mentitur, si dicat: Justus sum.

II. Sunt autem quidam inflati utres, spiritu elationis pleni, non magnitudine ingentes, sed superbiæ morbo tumentes, ut dicere audeant, inveniri homines absque peccato. Dicunt ergo, justos prorsus in hac vita nullum habere peccatum. Hæretici autem sunt Pelagiani, iidemque Cælestiani, qui hoc dicunt. Et cum responsum illis fuerit: Quid est quod dicitis? Ergo vivit hic homo sine peccato, et non habet omnino ullum peccatum, nec verbo, nec cogitatione? Respondent de illo superbiæ vento, quo pleni sunt: quem ventum utinam finirent, reflarentur et tacerent, id est, humiles fierent, non elati: respondent, inquam: Prorsus isti homines sancti, fideles Dei, nec facto, nec verbo, nec cogitatione possunt ullum habere peccatum. Et cum eis dicitur: Qui sunt isti justus, qui sine peccato sunt? Respondent et dicunt: Tota Ecclesia. Mirari potuissem, si invenirem unum, duos, tres, decem, quot quærebat Abraham. Abraham enim a quinquaginta usque ad decem descendit¹: tu, hæretice, respondes, et dicis mihi totam Ecclesiam. Unde hoc probas? Probo, inquis. Proba, rogo te. Magnum enim mihi gaudium affers, si docere potueris, totam prorsus Ecclesiam in singulis quibusque fidelibus suis nullum habere peccatum. Probo, inquis. Dic unde? Apostolus loquitur: Quid loquitur Apostolus? «Christus, inquit, dilexit Ecclesiam.» Audio, et Apostoli verba esse cognosco. «Mundans eam lavacro» aquæ in verbo, ut exhiberet sibi gloriosam Ecclesiam,

¹ Gen. xviii, 24.

» non habentem maculam aut rugam, aut aliquid hujusmodi¹.» Audivimus de nube magna tonitrua. Nubes enim Dei Apostolus. Verba ista sonuerunt, et tremere nos fecerunt.

III. Sed dicite nobis, antequam quæramus quomodo ista verba Apostolus dixerit, dicite, inquam, nobis, utrum vos justus estis, annon? Respondent: Justus sumus. Ergo non habetis peccatum? Per omnes dies, per omnes noctes nihil mali facitis, nihil mali dicitis, nihil mali cogitatis? Non audent dicere: Nihil. Sed quid respondent? Nos quidem peccatores sumus, sed de sanctis loquimur, non de nobis. Hoc vos interrogo, Christiani estis? Non dico, Justus estis? Christiani estis? Non audent negare: Christiani, inquit, sumus. Fideles ergo estis? Baptizati estis? Baptizati, inquit, sumus. Dimissa sunt vobis cuncta peccata? Dimissa, inquit. Quomodo ergo estis peccatores? Sufficit mihi unde vos repellam. Vos Christiani estis, baptizati estis, fideles estis, membra Ecclesiæ estis, et habetis maculas et rugas? Quomodo ergo est Ecclesia isto tempore sine macula et ruga, cum vos sitis ruga ejus et macula? Aut si non vultis esse Ecclesiam, nisi eam quæ sine macula et ruga est, cum rugis vestris et maculis præcedite vos a membris ejus, præcedite vos a corpore ejus. Sed quid adhuc dicam ut se ab Ecclesia segregent, cum hoc jam fecerint? Hæretici enim sunt, jam foris sunt: cum tota munditia sua foris, remanserunt. Redite, et audite; audite, et credite.

IV. Forte dicturi estis, in corde vestro tumido et inflato: Numquid potuimus dicere, quia justus sumus? Necessè utique erat propter humilitatem, ut diceremus nos peccatores esse. Propter humilitatem ergo mentiris? Justus es, sine peccato es: sed propter humilitatem dicis te

¹ Ephes. v, 25.

peccatorem. Quomodo te accipiam tanquam Christianum in alterum testem, quem contra te ipsum teneo falsum testem? Justus es, sine peccato es, et dicis te habere peccatum. Testis ergo falsus es contra te. Non accipit Deus mendacem humilitatem tuam. Inspice vitam tuam, vide conscientiam tuam. Ergo justus es, sed non potes nisi dicere te peccatorem? Audi Joannem, ipse tibi repetit quod etiam superius veraciter dixit: « Si dixerimus, inquit, » quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est. » Tu non habes peccatum, et dicis te habere peccatum: veritas in te non est. Quia non dixit Joannes: « Si dixerimus quia peccatum non habemus, » humilitas in nobis non est: sed dixit: « Nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est. » Ergo mentimur, si dixerimus nos non habere peccatum. Si mendacium timuit Joannes, tu mendacium non times, ut cum sis justus, dicas te esse peccatorem? Quomodo ergo te accipiam ad alienam causam testem, qui in causa tua mentiris? Sanctos reos constituis, dum contra te falsum testimonium dicis. Quid facturus es alteri, qui te infamas? Quomodo alter tuam calumniam devitabit, quando te tuæ linguæ mendacio reum facis?

V. Iterum te interrogo alio modo: Justus es, aut peccator? Respondes: Peccator. Mentiris, quia non quod te esse corde credis, hoc ore dicis. Ergo et si non eras peccator, esse incipies dum mentiris. Dicis enim: Humilitatis causa nos dicimus peccatores esse; nam Deus videt quia justus sumus. Cum ergo humilitatis causa mentiris, si non eras peccator antequam mentireris, mentiendo efficeris quod evitaveras. Veritas in te non est, nisi te ita dixeris peccatorem, ut etiam esse cognoscas. Veritas autem ipsa est, ut quod es dicas. Nam quomodo est humilitas, ubi regnat falsitas?

VI. Postremo omittamus Joannis verba: ecce in corpore Ecclesiæ, quam dicis non habere maculam aut rugam aut aliquid ejusmodi, et esse sine peccato, ecce veniet hora orationis, oratura est tota Ecclesia: et tu quidem foris es; veni ad Orationem Dominicam, veni ad trutinam, veni, dic: « Pater noster, qui es in cœlis, » Sequere: « Sanctificetur nomen tuum: Veniat regnat tuum: Fiat » voluntas tua, sicut in cœlo, et in terra: Panem nostrum » quotidianum da nobis hodie. » Sequere, et dic: « Dimitte nobis debita nostra¹. » Responde hæretice, quæ sunt debita tua? An forte pecuniam mutuam a Deo accepisti? Non, inquit. Non te ego amplius interrogabo de hoc: ipse enim Dominus expositurus est, quæ sint debita quæ nobis petimus relaxari. Dicamus ergo sequentia: « Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. » Exponat hoc Dominus: « Si enim dimiseritis hominibus peccata, » (ergo debita vestra peccata sunt,) dimittet vobis et Pater vester peccata vestra². » Redi ergo, hæretice, ad orationem, si absurdisti contra veram fidei rationem. « Dimitte nobis debita nostra, » dicis, annon dicis? Si non dicis, etsi præsens fueris corpore, foris tamen es ab Ecclesia. Ecclesiæ enim oratio est, vox est de magisterio Domini veniens. Ipse dixit: « Sic orate: » Discipulis dixit: « Sic orate: » Discipulis dixit, Apostolis dixit, et nobis qualescumque agniculi sumus dixit, arietibus gregis dixit: « Sic orate. » Videte quis dixerit, et quibus dixerit. Veritas Discipulis, Pastor pastorum arietibus: « Sic orate: » Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. » Rex militibus, Dominus servis, Christus Apostolis, veritas hominibus loquebatur, sublimitas humilibus loquebatur. Scio quid in vobis agatur: ego vos appendo, ego de trutina mea renuntio, prorsus

¹ Matth. vi, 9-12. — ² Ibid. 14.

dico quid in vobis agitur. Hoc enim ego plus quam vos scio. « Dicite : Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos » dimittimus debitoribus nostris. »

VII. Interrogo te, homo juste, sancte, homo sine macula et ruga; interrogo te, inquam, Oratio ista Ecclesiae est, fidelium est, an catechumenorum? Certe utique regenerantium est, id est, baptizantium: postremo, quod totum superat, filiorum est. Nam si non est filiorum, qua fronte dicitur: « Pater noster, qui es in caelis? » Ubi ergo estis, o justi et sancti? In membris Ecclesiae hujus estis, annon estis? Ibi eratis, sed jam non estis ibi. Et utinam jam praecisi accepta ratione audiant et credant. Ergo si tota Ecclesia dicit: « Dimitte nobis debita nostra, » reprobus est qui hoc non dicit. Et nos quidem cum dicimus, « Debita nostra, » quousque id quod petimus accipiamus, reprobi sumus, quia peccatores sumus: sed quod vos non facitis, nos faciendo, id est, peccata nostra confitendo mundamur; si tamen faciamus quod dicimus: « Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. » Ubi es ergo, haeretice Pelagiane vel Caestiane? Ecce tota Ecclesia dicit: « Dimitte nobis debita nostra. » Habet ergo maculas et rugas. Sed confessione ruga extenditur, confessione macula abluatur. Stat Ecclesia in oratione, ut mundetur confessione: et quandiu hic vivitur, sic stat. Et cum decorpore exierit unusquisque, dimittuntur ei omnia, quae talia habebat ut dimitterentur debita; quia et quotidianis precibus dimittuntur: et tunc exit mundatus, et thesaurizatur Ecclesia in thesauros Domini aurum purum; ac per hoc in thesauros Domini Ecclesia est sine macula et ruga. Et si ibi sine macula et ruga est, hic quid orandum est? Ut venia percipiatur. Qui dat veniam, maculam extergit: qui ignoscit, rugam extendit. Et ubi extenditur ruga nostra? Tanquam in tendicula magni fullonis, in cruce Christi.

In ipsa enim cruce, id est, in ipsa tendicula pro nobis sanguinem fudit. Et nostis fideles quale testimonium perhibeatis sanguini quem accepistis. Certe enim dicitis: Amen. Nostis qui sit sanguis qui pro multis effusus est in remissionem peccatorum¹. Ecce quomodo fit Ecclesia sine macula et ruga, tanquam bene mundata in tendicula crucis extenditur: sed hic omnino potest id agi. Exhibet sibi Ecclesiam gloriosam Dominus, non habentem maculam aut rugam. Agit hoc et hic, exhibet ibi. Hoc enim agit, ut non habeamus maculam aut rugam. Magnus est qui agit, bene curat, doctissimus artifex est. Extendit in ligno, et facit nos sine ruga, quos abluendo fecerat sine macula. Ipse qui venit sine macula et sine ruga, extensus est in tendicula; sed propter nos, non propter se, ut nos faceret sine macula et ruga. Rogemus ergo eum ut faciat, et postquam fecerit, ad horrea nos ducat, ibique nos reponat, ubi pressorium non erit.

VIII. Tu ergo qui loquebaris, sine macula et ruga es? Quid hic facis in Ecclesia, quae dicit: « Dimitte nobis debita nostra? » Debita se habere confitetur, quae relaxentur. Qui non confitentur, non ideo non habent: sed ideo eis non relaxabuntur. Confessio nos sanat, et vita cauta, vita humilis, oratio cum fide, contritio cordis, lacrymae non fictae de vena cordis profluentes, ut dimittantur nobis peccata, sine quibus esse non possumus. Confessio, inquam, nos sanat, dicente apostolo Joanne: « Si confiteamur peccata nostra, fidelis est et justus, ut dimittat nobis peccata, et mundet nos ab omni iniquitate². » Non autem, quia dico quod non possumus hic esse sine peccato, homicidia facere debemus, aut adulteria, vel caetera mortifera peccata, quae uno ictu perimunt. Talia non facit bonae fidei et bonae spei Christianus: sed illa sola,

¹ Matth. xxvi, 28. — ² I Joan. i, 9.

quæ quotidiano orationis penicillo tergantur. Humiles » et devoti dicamus quotidie: *Dimitte nobis debita nostra:* » sed si faciamus quod sequitur, « *Sicut et nos dimittimus » debitoribus nostris.* » Sponsio hæc cum Deo, vera sponsio et fixa conditio est. Tu homo es, et habes debitorem, et debitor etiam tu es. Accedis ad Deum, qui habet debitores, et debitor non est, ut postules tibi debita relaxari. Sed hoc tibi dicit: Ego debita non habeo, tu habes debita; debes enim mihi: sed etiam frater tuus debet tibi. Debitor meus es, habes et tu debitorem. Debitor meus es, quia peccasti in me: habes debitorem fratrem, quia peccavit in te. Quod feceris cum debitore tuo, facio et ego cum meo: id est, si dimittis, dimitto; si tenes, teneo. Tu contra te tenes, qui alteri non dimittis. Nemo ergo dicat se esse sine peccato: sed non tamen ideo debemus amare peccatum. Oderimus ea, fratres; etsi non sumus sine peccatis, oderimus tamen ea: et maxime a criminibus nos absteineamus; absteineamus, quantum possumus, a levibus peccatis. Ego, ait, nescio quis, non habeo peccata. Se ipsum decipit, et veritas in eo non est. Prorsus oremus, ut Deus dimittat: sed faciamus quod dicitur, dimittamus et nos debitoribus nostris. Cum dimittimus, et dimittitur nobis. Quotidie dicimus hoc, et quotidie facimus, et quotidie fit in nobis. Non hic sumus sine peccato, sed exhibimus hinc sine peccato.

SERMO CLXXXII¹.

De verbis Epistolæ I. Joan. cap. IV. *Charissimi, nolite omni spiritui credere; sed probate spiritus, si ex Deo sunt, etc.* Contra Manichæos.

I. QUANDO Joannes apostolus legebatur, audivimus loquentem per eum Spiritum sanctum, et dicentem: « *Charissimi, nolite omni spiritui credere; sed probate spiritus, si ex Deo sunt.* » Repeto, quia necessarium est ut repetam, et hoc mentibus vestris, quantum Dominus adjuvat, vehementer inculcem. « *Charissimi, nolite omni » spiritui credere; sed probate spiritus, si ex Deo sunt.* » Quoniam multi pseudo-prophetæ prodierunt in hunc » mundum². » Præcepit Spiritus sanctus, ne omni spiritui credamus: et causam cur hoc præceperit, dixi. Quæ illa causa est? « *Quoniam multi, inquit, pseudo-prophetæ » prodierunt in hunc mundum.* » Quisquis ergo ista præcepta contempserit, et omni spiritui credendum putaverit, necesse est incurrat in pseudo-prophetas, et quod pejus est, blasphemet veros Prophetas.

II. Hic jam ex isto præcepto homo cautus effectus dicturus est mihi: *Audivi, teneo, obtemperare desidero, quia et ego in pseudo-prophetas nolo incurrere. Quis enim hoc velit, a mendacibus decipi? Siquidem pseudo-propheta est mendax propheta. Da mihi hominem religiosum, non vult fallere: da mihi hominem impium, sacri-*

¹ Alias 30, de verbis Apostoli. — Sermonis hujus mentio fit in subsequenti: subsequentis vero excerpta dat Florus ad Rom. VIII, et Philip. II.
² I Joan. IV, 1.